SÎRBA LA BĂTAIE

Mg. 1769 I k

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu

(Vioara)



Sîrba la bătaie

Inf.: Grup de bătrîni
(Com. Sibiel)

Asta-i Sîrba românească,
Cine știe s-o pornească,
Ascultați cu toți la mine
Să vă spui io Sîrba bine
Să nu pățim vreo rușine.
Foaie verde griu mărunt,
Grîu mărunt și de-arnăut
Cari să face vara mult
Pentru o vorbă și-un cuvînt
Toți cu dreptu la pămînt
Și cu stîngu să-i faci vînt. (fig. 2)
Și-ne-o dată iar așa
Să nu ne rîză lumea.
Că noi nu putem juca.
Și-ncă două cu-amîndouă (fig. 3)

BRÎUL

Orig. Vulturul –
din „Hora din Cartal" de
Pompiliu Pîrvescu, cu arii
notate de C.M. Cordoneanu
București, 1908, Acad. Română)



Ex. 4 : *Brîul*
Mg. 794 d
Culeg. Z. Sulițeanu
Tr. V. Dosios

Loc : Sibiel, jud. Sibiu

Inf. Stoica Aurel

BRÎUL



La aceste jocuri predomină strigăturile pe care le-am numit speciale, ele fiind direct legate de desfășurarea jocului respectiv. Ele capătă, în cele mai multe părți ale Ardealului de sud, o mare amploare prin frecvența lor, ca și prin marele număr de versuri pe care le cuprind.

Astfel la *Sîrba la bătaie* din Sibiel (Mg. 794b) peste 80 de versuri sînt legate, într-un fel sau altul, de desfășurarea jocului.

SLĂNICUL

Mg. 1124 c

Orig. Zărnești - Brașov
Inf. Bloj Z. Nicolae (Pocioc) – vioară
Culeg. B. Marcu, A. Bucșan (1957)
Tr. C. Georgescu (1966)

vioară



BRÎUL

Fgr. 4611 A

Orig. Sita Buzăului - Covasna
Inf. Darie Victor - fluier
Culeg. I. Cocișiu (1949)
Tr. C. Georgescu (1967)

fluier



HODOROAGA

Fg r. 7646 c

Porumbacu de Sus *)
Inf. Gh. Diplaș
Culeg. I. Cocișu (1939)
Tr. C. Georgescu (1966)



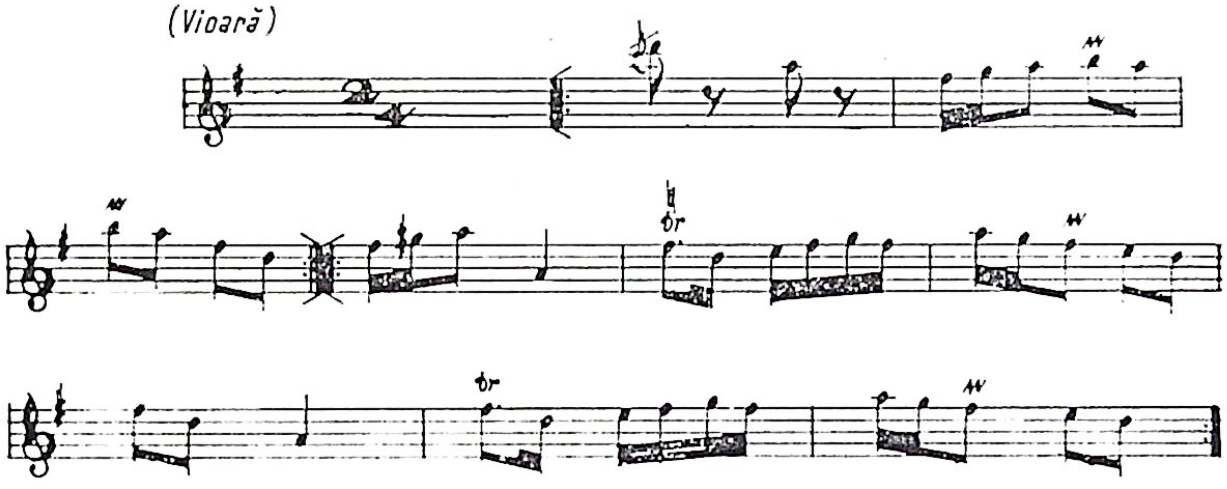
*) Circulă și în Mărginime, astfel că poate servi la ilustrarea variantei coregrafice din Sadu.

BRÎUL SCHOP

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu

Mg. 1769 I c

(Vioară)

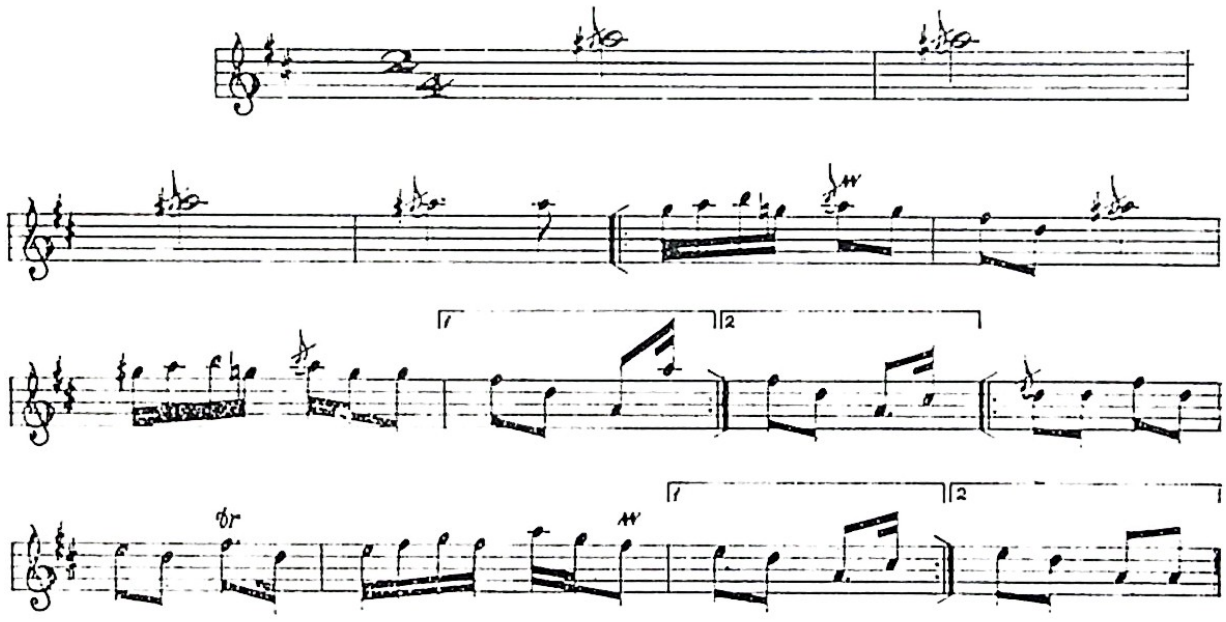


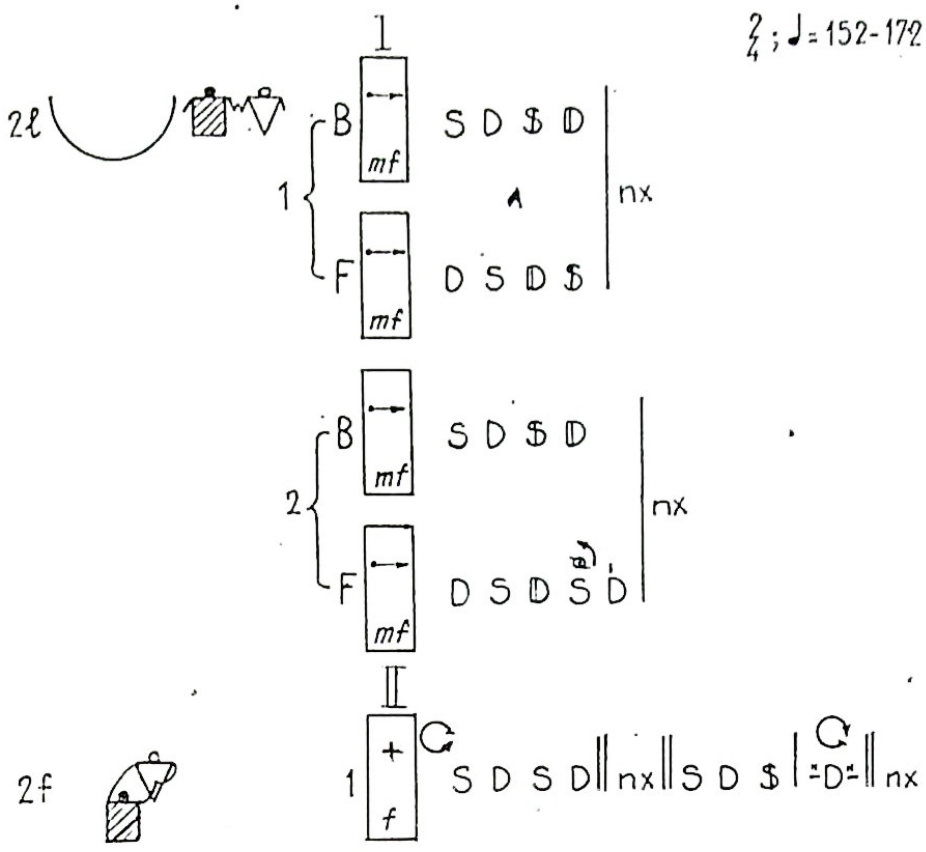
RÎUREANA

Sibiel
Inf. Stoica Aurel
Culeg. V. Dosios, R. Dor
Tr. C. Georgescu

Mg. 1768 II n

(Vioară)





HAȚEGANA

Mg. 1769 I p

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu



DANȚUL

Mg. 2346 g

Poplaca
Culeg. A. Bucșan, E. Bălaci
Tr. C. Georgescu

(Clarinet)



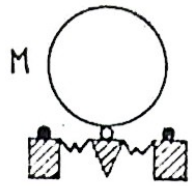
Danțul

Inf.: Lungu Nicolae (36 ani)
Com. Poplaca

De la unu pîn-la doi,
Fost-am ciobănaș la oi
Cu capu pe mușinoi
Și cu gîndu tot la oi.

De la doi și pîn-la trii,
Nevăstuță cu copii
Dați-ar Dumnezeu și fii
Să le cumperi pălării,
Pălării și ciucurei,
Dar-ar Dumnezeu v-o trei.

De la trei și pîn-la patru,
Mi-a mîncat lupul mînzatu,
Las să-l mînce să-l ia dracu



$\frac{6}{8}$; ♩ = 104 - 124

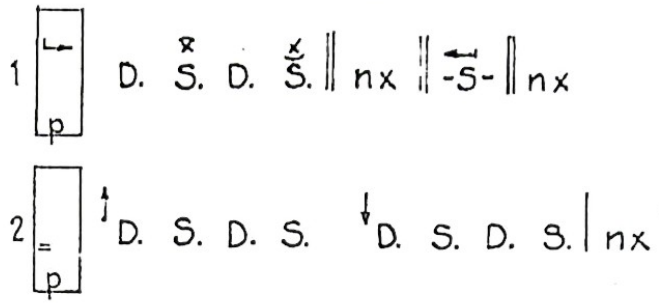
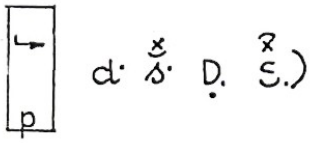


Fig. 1 se execută şi astfel:



HORA

Mg. 1769 I n

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Ceorgescu

(Vioară)



Obs. Melodia circulă în toată zona.

Ex. nr. 6 *Bătuta*
I. 6492

Culeg. P. Bentoiu

Loc: Sibiel, jud. Sibiu
Inf. Stoica Aurel 28 a

BĂTUTA



BRÎUL

Mg. 469 1

Orig. Bughea de sus - Argeș; *
Inf. Gică Nițoi (55 ani) - vioară
Culeg. P. Carp, Z. Suliteanu, (1955)
Tr. G. Suliteanu

vioară



* Se cîntă și în satul Jugur.

BRÎULEȚUL

Mg. 125 r

*Orig. Moeciul de jos - Bran, Brașov **
Inf. Stanislav N. (Coșcomeandă)
vioară
Culeg. B. Marcu – A. Bucșan (1957)
Tr. C. Georgescu (1966)

vioară



* Se cîntă și în satul Măgura.

MOCĂNCUȚA

Mg. 1769 I i

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu



c) Fă-ţ piţioarele-n coţile
c) Şi te ja dupa copile,
Hopa-hop-şa !

Ne putem da seama că şi jocurile din această categorie posedă un caracter special, care se reflectă atît în paşi, cît şi în melodie şi strigături. Există aici o tendinţă vădită spre a conferi jocului un caracter de virtuozitate care lipseşte celorlalte. Acest aspect reiese nu numai prin comparaţie, dar şi din analiza fiecărui element. Pentru a urmări mai bine acest lucru, dăm aici două exemple reprezentînd două jocuri din acelaşi sat (Sibiel) cu un caracter special, care se reflectă atît în paşi, cît şi în melodie şi strigături.

Ex. 5 : *Învîrtita*

Arhiva IEF 6177
Culeg. P. Bentoiu

Loc. Sibiel, jud. Sibiu
Inf. Stoica Aurel 28 de ani

ÎNVÎRTITA



BRIUL

Orig. Bucium – Brașov
Inf. I. Roșca
din cartea „Jocuri din Ardealul de sud", de A. Bucșan (Ed. de Stat didactică și pedagogică, București 1957)



BRÎULEȚUL

Mg. 1738 q

Orig. Maiu cu flori - Dîmboviță
Inf. Gheorghe Ochescu (28 ani) - vioară
Culeg. A. Bucșan, Al. Amzulescu (1960)
Tr. G. Sulițeanu





dere între cele două categorii există și aici, ca în orice dans. Astfel ne-am aștepta pentru un oarecare joc la o melodie de un caracter anumit; dacă aceasta nu se întîmplă este pentru că melodia poate fi mai nouă decît jocul sau viceversa.

Prima categorie de jocuri de care ne ocupăm cuprinde jocuri cu componență întotdeauna mixtă, în perechi, în grupuri mici (4—8 inși) sau în cerc mare (mai rar în Ardealul de sud). Structura lor cinetică nu este în general prea complicată: pașii sînt de obicei simpli, de plimbare; la dansurile de perechi există numeroase învîrtiri și treceri ale fetei pe sub mîna băiatului. Figurile sînt puține (2—3 la fiecare joc) și cu o construcție de asemenea simplă. Între jocul băieților și al fetelor există o diferență: în timp ce fetele au un fel de a juca mai reținut și execută doar pași simpli, băieții folosesc multe variații spectaculoase și dinamice, de obicei cu pași bătuți și săltați. Printre aceste jocuri se situează cele mai frecvent întîlnite în repertoriul duminical, ca și la alte ocazii (nunți, petreceri). Din jocurile de acest gen se degajă, după părerea noastră, o atmosferă comună. Structura lor mai simplă, care le face să fie practicate cu precădere de tineret, faptul că băieții și fetele le joacă împreună, favorizîndu-se astfel cunoașterea lor reciprocă, precum și accentuarea diferenței stilistice între jucătorii de sex diferit (ceea ce poate însemna o încercare de cucerire a partenerului prin calitățile specifice fiecăruia), ne arată că avem de-a face cu jocuri aparținînd unei categorii unitare, diferită atît morfologic, cît și funcțional de cea pe care o vom examina ceva mai tîrziu.

Aceste jocuri prezintă trăsături comune și în melodiile lor, care au de obicei un caracter cantabil și o linie melodică mai bine conturată (v. ex. 1 și 2).

Ex. 1: *Rîureana*

Vezi, în volumul de față, melodia la p. 199.

Ex. 2: *Arțăgana*

Mg. 1121 c
Culeg. B. Marcu

Loc.: Zărnești,
jud. Brașov
Inf. Bloj Z. Niculae





În multe dintre ele găsim fraze care au aparţinut iniţial unor cîntece, ca în exemplul nr. 3.

Ex. 3 : *Breaza din Zărneşti*

Mg. 1120 b
Culeg. : B. Marcu
Tr. V. Dosios

Loc. Zărneşti
Inf. Bloj Z. Niculae

BREAZA DIN ZĂRNEŞTI





La altele s-a întîmplat procesul invers, melodiile pătrunzînd din joc în execuția vocală (*Jienești*, *Hațegana*, *Învîrtite* etc.) , procedeu astăzi din ce în ce mai obișnuit în sudul Ardealului.

Strigăturile de la aceste jocuri sînt predominant comune, unele fiind de dragoste, de ex. :

Mîndruliță din alt sat,
Nu gîndi că te-am uitat,
Mîndruliță de demult,
Tot pe tine te-am iubit.

(Mg. 795 e : *Mocăncuța*, Sibiel)

Frunzuliță ș-o lalea,
Așa zice mîndra mea
Să fac ziua ce-oi putea,
Seara să mă duc la ea,
Ostenit și plin de apă
Cum vin seara de la sapă,
Ostenit și plin de rouă
Cum vin seara cînd mă plouă.

(Mg. 1128 g : *Breaza*, Bran)

BRÎU

Mg. 2668 In

Orig. Drăguș - Brașov
Inf. Sofonea Dionisie (64 ani) - fluier
Culeg. C. Georgescu (1964)
Tr. C. Georgescu (1966)

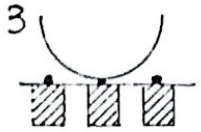


BRÎUL

Săliște
Culeg. A. Bucșan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(Țambal)





Cg.

$\frac{2}{4}$ ♩ = 128-148

1 mf D S D Ṡ S Ḋ | nx

2 f ʾ𝄾 D S̈ d S Ḋ Ḋ | nx

a f ʾ𝄾 D S̈ d S Ṡ Ḋ Ṡ Ḋ nx

3 f ʾ𝄾 D S d S Ṡ Ḋ Ṡ Ḋ | nx

4 f ʾ𝄾 d 𝄾 d 𝄾 d S Ṡ Ḋ Ṡ Ḋ | nx

BRÎUL

Mg. 2593 I-f

Rod
Inf. Gh. Popa
Culeg. A. Bucşan, N. Coman.
E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(Fluier)



HAȚEGANA

Mg. 2532 a

Răşinari
Inf. Bratu N., Trestaru I., Marcu N.
Culeg. N. Coman, A. Bucşan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(3 fluiere)



Haţegana

Inf.: Fleschin, Aurel (23 ani)
(Com. Răşinari)

Înainte măi ficiori,
Că-i cu ochii negrişori
Şi cu braţul plin de flori,
S-o săruţi să nu mai mori. (fig. 1)

Pe sub mînă cîte-o dată,
Să se facă fusta roată.
Să se uite lumea toată. (fig. 1 F)

Pe sub mînă şi pe loc,
Să răsară busuioc. (fig. 2)

Pe sub mînă de trei ori,
Şi la mînă măi ficiori,
S-o-nvîrtim de sărbători. (fig. 2 F)

Pe sub mînă şi la mînă,
S-o-nvîrtim o săptămînă. (fig. 3)

Pe sub mînă şi-nainte,
Să ne ţie mîndra minte. (fig. 1)

JIANA

Jina
Culeg. A. Bucșan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

Mg. 2342 g

Fluier



SÎRBA

Mg. 2346 k

Poplaca
Culeg. A. Bucșan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

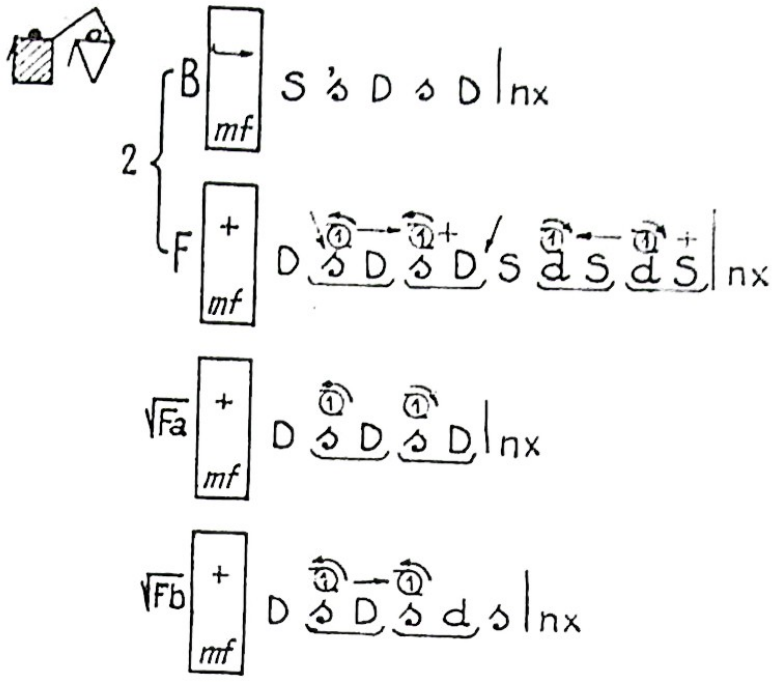
(Clarinet)



ÎNVÎRTITA

Poiana Sibiului
Inf. Ilie Dobrotă
Culeg. I. R. Nicola
Tr. C. Georgescu



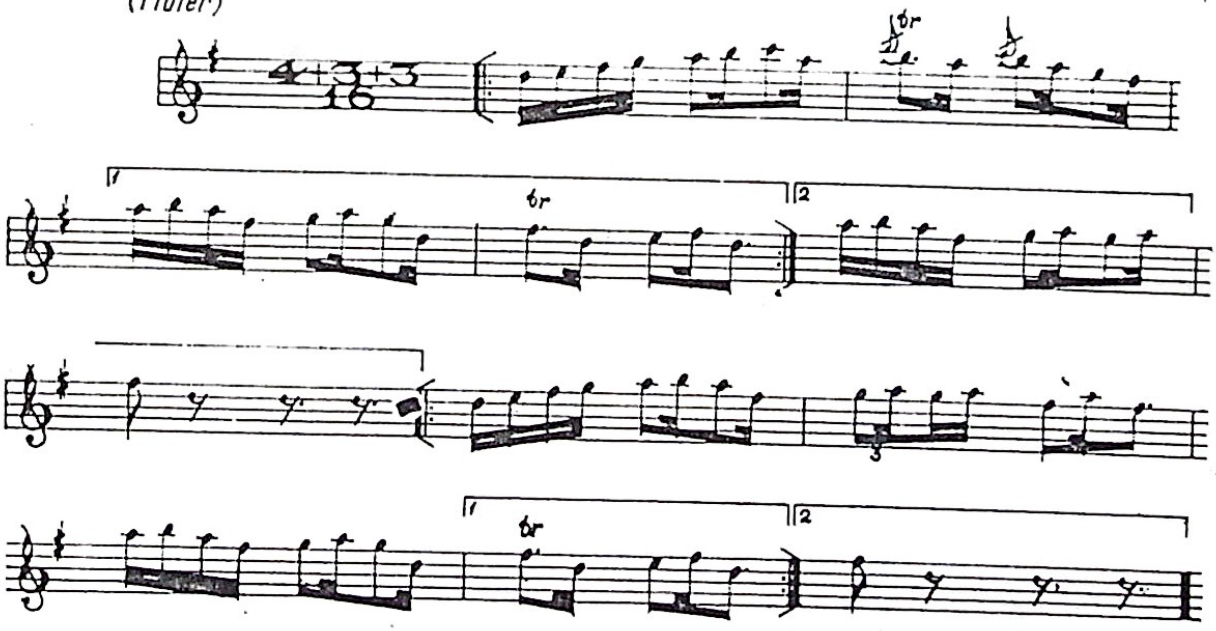


ÎNVÎRTITA

Mg. 2591 j

Răşinari
Inf. N. Bratu
Culeg. A. Bucşan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(Fluier)



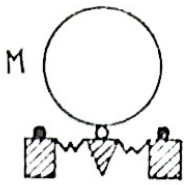
JOC DE BÎTĂ
(FECIOREASCA)

Mg. 2342

Jina
Inf. V. Dănuleț
Culeg. A. Bucșan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(Fluier)





$\frac{6}{8}$ ♩ = 104 - 124

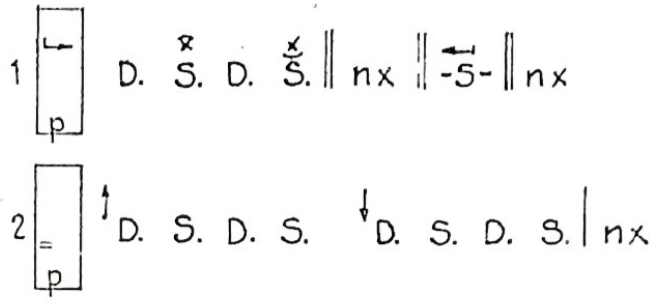
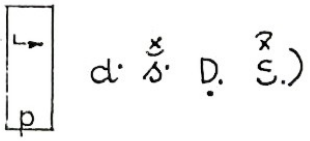


Fig. 1 se execută şi astfel:



HORA

Mg. 1769 I n

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu

(Vioară)



Obs. Melodia circulă în toată zona.

SÎRBA LA BĂTAIE

Mg. 1769 I k

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu

(Vioara)



Sîrba la bătaie

Inf.: Grup de bătrîni
(Com. Sibiel)

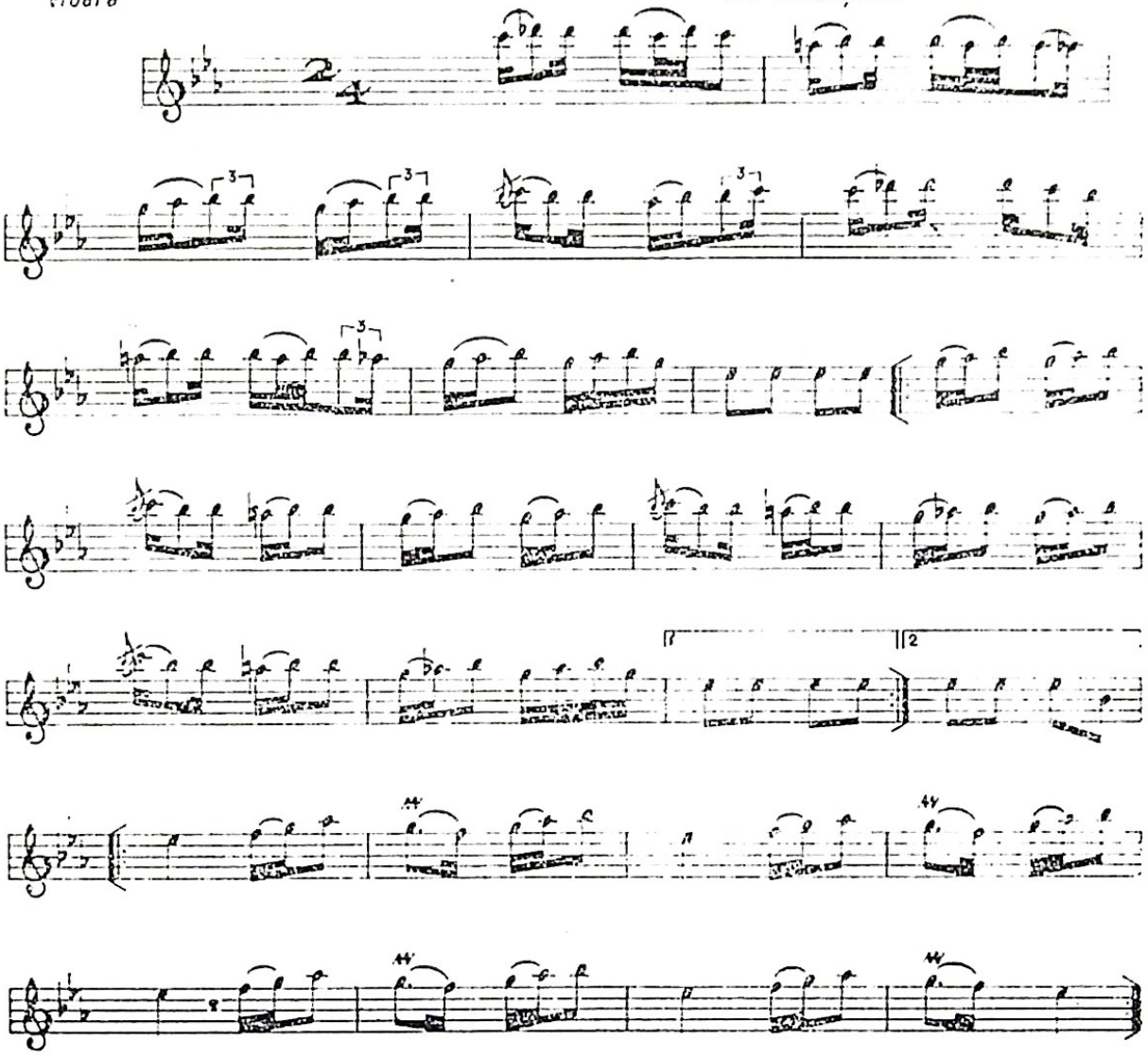
Asta-i Sîrba românească,
Cine știe s-o pornească,
Ascultați cu toți la mine
Să vă spui io Sîrba bine
Să nu pățim vreo rușine.
Foaie verde grîu mărunt,
Grîu mărunt și de-arnăut
Cari să face vara mult
Pentru o vorbă și-un cuvînt
Toți cu dreptu la pămînt
Și cu stîngu să-i faci vînt. (fig. 2)
Și-ne-o dată iar așa
Să nu ne rîză lumea.
Că noi nu putem juca.
Și-ncă două cu-amîndouă (fig. 3)

BRÎUL

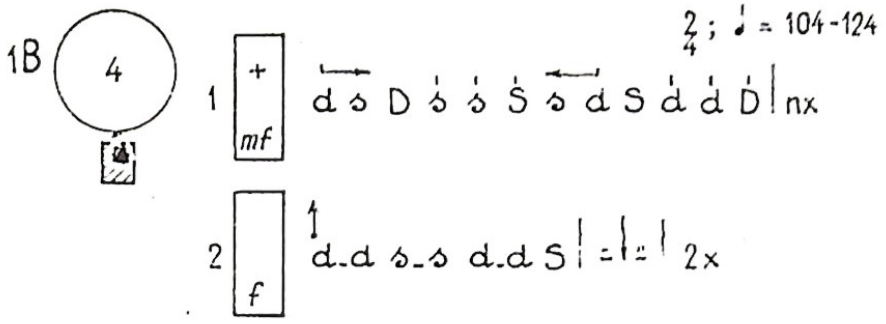
Mg. 334 h

Orig. Mitreni - Ilfov
Inf. Ion Șerban, zis Zbăcă (40ani) - vioară
Tudoran Alexandru (46ani) - țambal
Culeg. A. Bucșani, G. Sulițeanu,
C. Costea (1954)
Tr. G. Sulițeanu

vioară



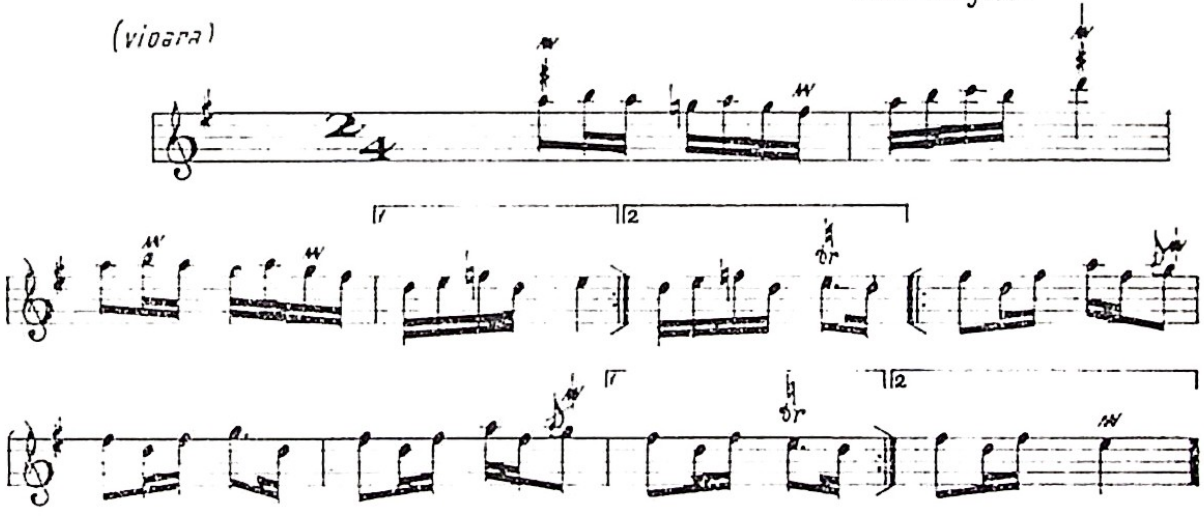
RĂZBOIUL (Sibiel) Cg. 275



RĂZBOIUL

Mg. 1769 I h

Sibiel
Inf. Aurel Stoica
Culeg. V. Dosios, R. Don
Tr. C. Georgescu



SIMINICUL

Mg. 2591

Răşinari
Inf. N. Bratu
Culeg. N. Coman, A. Bucşan,
E. Balaci
Tr. C. Georgescu

(Fluier)



CĂLUȚUL

Mg. 2142 c

Gura Riului
inf. I. Brădescu - vioară
Culeg. A. Bucșan, E. Balaci
Tr. C. Georgescu

vioară



Căluțul

Inf.: Grup de tineri
(Com. Gura Riului)

Decît la călușerie,
Mai bine cu sapa-n vie.
Că din vie vii acasă,
Din căluț nu te mai lasă.

Decît june și-nsurat
Mai bine-n fiare legat;
Decît june cu muiere
Mai bine legat în fiere.

Bată-te crucea măi dor,
Și pe tine bădișor,
C-am trecut dealul cu tine
Și n-ai pus mîna pe mine.

Hop, căluț, căluț, căluț,
Mînca-i-ai capul la mîț,
Dacă nu ți-i sătură
Să-i mănînci și codiță.